

Posavske povesti.

V. Pavelca.

ri Marnovih je doma. Od njenega tretjega leta so ji mati vsako leto na cvetno nedeljo prinesli iz mesta novo košarico za pirhe.

Doslej se je to zgodilo že štirikrat.

Letos pa mati tega niso storili.

Pavelca je čakala na svoj dar, a naposled je spoznala: letos ne bo nič.

Par dni je hodila okrog mamice z važnim vprašanjem, a ni ga mogla povedati.

Veliki četrtek pa — bilo je popoldne, ko so šli otroci s klepetci in ragljami proti cerkvi — je stopila Pavelca pred mater in ni se več pomišljala, ali bi rekla, ali ne.

»Mama, ali letos ne bom šla pirhov brat?«

»Prezgodaj vprašaš. Danes je šele četrtek.«

Mati so obešali perilo po vrvi, ki je bila navezana od enega drevesa do drugega. Tudi Pavelčino belo oblačilce z rdečimi rožicami je viselo oprano na vrvi.

Deklica je stopila za materjo in ker se ji je zdelo, da njeno vprašanje ni prezgodno, kvečjemu že bolj pozno, da vsaj ne bi bilo prepozno, je vnovič prašala:

»Zakaj mi letos niste kupili košarice za pirhe?«

»Saj imaš še staro.«

»Nima več ročaja.«

»Samo da ima še dno.«

»Pa taka ni lepa.«

»Kdo bo gledal, s kakšno košarico prideš.«

Pavelca je že vedela, kdo bo gledal. Nje male tovarišice imajo za take reči bistre oči. Poreko: »Ali ciganiš?«

Tako se prašajo otroci, kadar vidijo v nedeljo ali praznik, kaj šele na Veliko noč, da hodi kdo med njimi z raztrgano obleko. Košarica za pirhe sicer ni obleka, vendar pa spada o Veliki noči k prazničnemu krilu tudi praznična pletenka.

Pavelca je to vedela, zatorej je morala še nekaj pristaviti.

»Druge deklice bodo gledale.«

»Katere neki?«

»Krajanova, pa Mokarjeva, pa Rakova, pa...«

Pavelca bi jih še mnogo naštela, pa mati so jo ustavili.

»Kaj te, te so pa Krajanove, Mokarjeve, Rakove, pri nas smo pa Marnovi. Marnovi, ali veš, kaj se to pravi?«

Kaj se to pravi? Pa menda vendar ne, da bi morala Veliko nedeljo z raztrgano košarico po vasi.

»Potem pa ne bom smela mednje.«

»Seveda ne, še bolj prav, da ne greš.«

»Pa smo vedno skup hodile, kadar smo šle pirhe brat.«

»Letos pa boš hodila sama.«

Mati so pomislili, kako siroti ni dobro, če se družijo z bogatimi, zato je še enkrat in odločno rekla:

»Letos, Pavelca, boš hodila sama.«

Oh! pa te besede so tako težko zvenele Pavelci v ušesih. Niti besedice »pirh« mati nočejo omeniti, samo zatrujejo: letos boš pa sama hodila.

Toliko vprašanj bi bilo še treba rešiti, pa Pavelca je videla, da je sedaj ta pogovor končan, zakaj mati so dali novo naročilo:

»Odnesi škač v vežo. Pa prej ga izplakni na vodnjaku.«

Pavelca je šla. Hudo ji je bilo.

Namesto da bi za košarico poskrbela, je morala poskrbeti za škač. Potem je pa prišlo tako-le:

Velikonočno nedeljo je že takoj zjutraj ob treh lepo pritrkavalo kakor vsako leto. Pavelca se je prebudila.

Na okno je nekaj trkalo. Pavelca je dvignila glavo in pogledala proti oknu. V polumraku se je blestelo steklo. Za steklom pa ni bilo videti nobene temne sence, torej ni bilo nikogar. In vendar je nekaj trkalo.

Pavelca je ugibala. Pa ne dolgo. Kmalu se je domislila: Dež.

»Kam hočeš v dežju?« so jo ob desetih dopoldne nevoljno ustavili mati, ko je hčerka silila čez prag.

Pavelca je držala v rokah košarico brez ročaja. »Samo da ima dno,« je danes mislila tudi deklica, ko se je namenila, da pojde po vasi.

»Po pirhe grem.«

»Kam?«

»H Gornikovim.«

»Tja nikakor ne. Ravno včeraj so Gornikova mati rekli: 'Naše kokoši letos slabo neso'. Res, tako so dejali Gornikova mati.«

»Pa grem k Potnikovim.«

»Tja tudi ne. Pri Potniku imajo letos begunce. Ti bodo letos pirhovali pri Potniku.«

»Torej grem k Mocarjevim.«

»Tja pa nikakor ne smeš.«

»Zakaž ne?«

Tega pa mati Pavelci niso hoteli povedati. Sami pa so vedeli, da Mocarica rada oponaša vsak najmanjši dar, ki ga da iz rok.

»Kam pa naj grem?«

Pavelci se je zajokalo.

Mati bi najraje rekli: »Nikamor.« Ali ker je dekletce že itak prežaljeno jokalo, zavoljo tega je mati niso hoteli še bolj užaliti. Dejali so torej: »Ne vem, kam.«

Tedaj pa je pričela spet Pavelca misliti, kam bi šla pirhe brat.

»Kaj pa, če bi šla h Krajanovim?«

Mati so se delali, kakor da ne slišijo.

»Pa res!« je ponovilo dekletce, »h Krajanovim grem.«

»Ali se ne bojiš psa? Uh, kako je hud.«

»Saj je privezan.«

»Pa se večkrat odveže.«

Pavelca se je zbala, če bi to pot Krajanov »Grizon«, tako so mu rekali otroci, res bil odvezan.

Dekletce je sedaj vedelo samo še za dve hiši, kamor bi lahko šlo po pirhe.

K Umnikovi botrici in v župnišče.

Pa k Umnikovi botrci danes ne bi šla rada, ker

Umnikova botrca so ji že pred tednom za pirhe poslali novo ruto in nov predpasnik.

»Mama, že vem, kam pojdem. V župnišče.«

»Tja pa res ne.«

»Zakaj ne?«

»Tam jim že vsak pride delat nadlego, ni treba še tebe.«

»Pa gospod so dobri.«

»So. Pa vseeno. Pavelca, raje ne hodi.«

»Ali naj bom kar brez pírhov?«

Deklica je spet zajokala. Svetla solza je pala na belo krilo z rdečimi rožicami.

»Potrpi letos. Drugo leto pa bo drugače.«

Pavelca se je težko pomirila.

Marnova mati so porabili vsak položaj, kjer in kadar so mogli hčerko o čem poučiti.

Prašali so jo: »Ali si videla, kako je bilo letos malo rož pri božjem grobu?«

Pavelca je namignila, da je videla; bilo jih je res malo.

»Poglej, Pavelca,« so nadaljevali mati, tudi Jezus je letos dobil manj rož in sveč kakor druga leta. Pa če je On manj prejel, zakaj bi mi hoteli prejeti več. Ali ni prav, da tudi mi manj prejmemo? Ali ni prav, da potrpiamo, če manj ali če tudi nič ne prejmemo za pírhe? Zakaj bi bili žalostni?«

Mati so Pavelci tako lepo pripovedovali kakor gospod katehet v šoli.

Pavelca se je dala res utolažiti.

Stopila je v hišo. Položila košarico v kot za peč in sedla k oknu in gledala venkaj. V oknu je zagledala rožo. Bila je šele v brstičih.

»Tudi ti bi letos že lahko cvetela pri božjem grobu,« je mislila Pavelca, »pa ni bilo solnca k tebi.« Ali to solnce ni bilo več daleč.

Kancijan.

Kukavica, znanilka, pomladi.